

V A R I A

per

ALFONS TRIAS I MAXENCs

L'organització de les recerques científiques

L. Genevois. — Els Instituts de la "Kaiser Wilhelm Gessellschaft", Revue d'Allemagne. Núm. 1
Novembre 1927

L'ANY 1911, l'Alemanya, a l'apogeu de la seva puixança, celebrava el centenari de la Universitat de Berlín. Constituïa això, per a aquesta institució que creixé tan ràpidament al costat de les seves germanes de l'edat mitjana, el desplegament de la joventut.

Al seu origen, ella havia acollit a mestres eloqüents, cridats expressament a la capital de la Prússia, per tal d'aixecar les energies caigudes a terra. Un segle després, esdevenia el planter de funcionaris amatents; pel treball tenaç dels seus savis, ella donava a l'Alemanya, en el terreny de la filosofia i de les ciències experimentals, un lloc de tot primer ordre. L'emperador estava disposat a afavorir els savis en general i les ciències experimentals en particular.

Foren traçats plans magnífics: la Universitat, ampliada, havia d'ésser tota entera transportada a les portes de Berlín; dotzenes d'hectàries li estaven ja reservades a Dalhem, als confins de Grunewald. Dalhem era llavors un poblet al mig de prats i de camps; la inflació n'havia fet una colònia de vil·les elegants, que recorda certs reconcs de Bellevue. La Grunewald és un tros de bosc llandès—sense la resina—que serveix als berlínesos, el diumenge, d'ersatz per un bosc de Meudon.

L'*untergrundbahn*—el "metro" berlinès—era ja perllongat, a través de la campinya, fins els terrenys on havia d'aixecar-se la nova Universitat. Alguns Instituts es trobaven ja a Dahlem: els naturalistes, com fàcilment es comprèn, partiren els primers cap els afores; botànics, fisiòlegs, far-

macèutics, agrònoms, forestals, genètics, tenien cadascun llurs laboratoris espaiosos al voltant del nou jardí botànic. Els arxius de l'Imperi i els de la Prússia, havien seguit, i es troben avui dia còmodament instal·lats en àmplies construccions grises, que, mirades de lluny, hom no sap si representen una fàbrica, una caserna o una presó.

Es tractava de generalitzar el començat; però un "vell filòleg" (filòleg clàssic) sentia menys la necessitat de transportar els seus autors grecs i llatins al camp, que l'explorador de la Lybia o del Sudan els seus voluminosos herbaris i les seves mostres de nou de coco. Aquest projecte de traspass general no fou pas adoptat. La vella Universitat restà "Unter den Linden", tocant a la Friedrichsstrasse, amb els nombrosos Instituts i clíniques dispersos en el nord de Berlín, al mig de la pols, del fum i del brogit. El conjunt no constitueix pas un "Quartier latin", sinó que es troba espars al mig de banques colossals, de teatres, de "boites de nuit" i de magatzems qualsevols.

El savi es sent, malgrat tot, més còmodament en les amples avingudes plenes d'ombra i de silenci de Dahlem, que dins el soroll d'un districte de negocis i de plaer.

Un altre projecte fou reprès: el veu Althoff, creador de l'hospital model de la "Charite", que serveix a Berlín per a la instrucció del joves metges, volia feia temps crear una acadèmia de ciències experimentals; ell no parava de repetir que físics i químics tenen necessitat de laboratoris es-